

**Тигъэзетеджэхэр! Мы мазэм и 25-м кIэтхэгъур тэухы.
Къызфэжъугъэфед къэнэгъэ уахътэр!**

Адыгэ макIэ

№ 107 (20620)

2014-рэ илъэс

ГЪУБДЖ
МЭКЪУОГЪУМ и 17

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ цIыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щылэм IукIагъ

Анатолий Осокиным цIыфым ифитыныгъэхэмкIэ урысые уполномоченнэхэм я Координационнэ совет изэхэсыгъоу мэкъуогъум и 9 — 10-м Москва шыкIуагъэм икIауххэм афэгъэхьыгъэу ТхьакIушынэ Аслъан къыфилотагъ. Iофтхьабзэр зезыщэгъэр цIыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу Урысые Федерацием щылэ Элла Панфиловар ары.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр цIыфым ифитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкIэ

чыплэхэм ялофхэм язытет, федеральнэ, регион IофышIэхэр а лъэныкъомкIэ зэрэздэлэжъэхэр шыкIэм атегушылагъэх. Анатолий Осокиным идоклад цIыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэм Адыгеим икIэралыгъо хабзэ иорганхэмрэ чIыплэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ органхэм япашэхэмрэ зэдэлэжъэныгъэ зэрадырилэ лъэныкъо шъхалэхэр къыщыхигъэщыгъэх. Ащ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, цIыфым ифитыныгъэхэмкIэ федеральнэ Уполномоченнэр кыххэ-

лажьэзэ зэшIохыгъэн фэе Iофыгъохэр республикэм илхэп.

Къыблэ федеральнэ шъолъырым исуъектхэм ащыщэу Адыгеимрэ Астрахань хэкумрэ мы лъэныкъомкIэ ялофшIэн дэгъоу агъэпсэу, омбудсменым регион, федеральнэ кIэралыгъо структурэхэм шIуагъэ къытэу зэдэлэжъэныгъэ мы шъолъырыхэм щадырилэу алытагъ.

— ЦIыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэм непэ Адыгеим Iоф зэрэщи-

шIэрэм тэркIэ мэхъанэшхо иI. Тэ, республикэм илэшъхъэтхэм, цIыфхэмкIэ зигъо Iофыгъохэм язэшIохынкIэ муниципальнэ образованиехэм япашэхэм, министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ ялэшъхъэтхэм нахь шIуагъэ къытэу Iоф зэдашIэ тшIоигъу. Мы IофшIэныр Уполномоченнэм нахь къызэригъэпсын-кIэрэм мэхъанэшхо иIау щыт, — хигъэунэфыкIыгъ ТхьакIушынэ Аслъан.

**Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ
ипресс-къулыкIу**

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икIэралыгъо тынхэр
афэгъэшъошэгъэным ехьылагъ

IофшIэнымыкIэ гъэхъагъэхэр зэрилэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетныгъэ фырилэу зэрэлажъэрэм афэшI шытхъуцIэу «Урысые Федерацием изаслуженнэ артист» зыфилорэр ШъхьапплъэкIо Сусанэ Ерстэм ыпхъум — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икIэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгеим лъэпкIэ орэдымкIэ и КIэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» иорэдыло фэгъэшъошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу В. ПУТИН

Москва, Кремль
жъоныгъуакIэм и 22-рэ, 2014-рэ илъэс
N 356

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

ШытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэным ехьылагъ

Журналистикэм ылъэныкъокIэ гъэхъагъэхэр зэрилэхэм фэшI шытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Нэкиэпыджэ Замирэ Лион ыпхъум — КIэралыгъо учреждениеу «Гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» иредакцие» политикэмкIэ, обществэмкIэ ыкIи лъэпкIэ зэфыщытыкIэхэмкIэ иотдел иредактор;

ШъхьащэмышI Изэ Бэрэсбый ыпхъум — КIэралыгъо учреждениеу «Гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» иредакцие» иотделэу псауныгъэм икIаухъумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм Iоф адэзышIэрэм иредактор.

**Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЬАКIУШЫНЭ Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 10, 2014-рэ илъэс
N 61

Тигъэзетеджэ лъаплэхэр!

2014-рэ илъэсым иятIонэрэ илъэсныкъо кIэтхэгъу уахътэр макIо. Урысыем и Почтэ икIутамэу АР-м щылэм къышIыгъэ кIэтхапкIэхэр шъугу

къэтэгъэкIыжыых:

52161-рэ индекс зилэмкIэ — **сомэ 892-рэ чапыч 62-рэ** (гъэзетыр тхъамафэм тфэ къыдэкIы).

B2161-рэ индекс зилэмкIэ — **сомэ 884-рэ чапыч 92-рэ.**

52162-рэ индекс зилэмкIэ — **сомэ 874-рэ чапыч 50-рэ.**

14289-рэ индекс зилэмкIэ — **сомэ 260-рэ чапыч 46-рэ** (гъэзетыр тхъамафэм зэ, бэрэскэшхо мафэм, телепрограммэр игъусэу къыдэкIы).

Мыекъуапэ дэт организациехэм **экземпляр 15-м** къыщымыкIэу къыратхыкIымэ, зы экземплярим ыосэщтыр **сомэ 200**. Ащ редакцием кIегъатхэх ыкIи афещэжы. «Адыгея-Интерсвязь» зыфилорэ организацием ищапIэхэу Мыекъуапэ дэтхэм илъэсныкъомкIэ кIэтхапкIэу щыряIагъэр — **соми 150-р** — къэнэжы. Гъэзетыр къызщыратхыкIырэ киоскым ежэжырэу чIахыжы. Гъэзетэу «Адыгэ макIэм» иредакцие дэжщыт киоскми **соми 150-кIэ** тигъэзет шъушыкIэтхэн шъульэкIышт.

Редакциер

Федеральнэ хэбзэгъуцугъэм тетэу мэлэжъэ

2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м кыдэкълэгъэ Федеральнэ законэу «Къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ фэло-фашӀэхэм ягъэцэкӀэн зэхэщэгъэным фэгъэхьыгъ» зыфилорэм кызырэдильтэу, Урысыем хэхьэрэ субъектхэм къащызэлъахыгъэх а логьыгъохэм афэгъэзэгъэшт Гупчэхэр. Мыекъуапэ ащ фэдэ Гупчэ илэ хъугъэу хэбзэгъуцугъэм диштэу илофшӀэн зэхэщэ. Ащ ехьыллагъэу мызэу, мытлоу «Адыгэ макъэм» кыхиутыгъ. Мэкъуогъум и 5-м а Гупчэм фэгъэхьыгъэ тхыгъэу тигъэзет кыхьагъэм хэукъоныгъэ зэрэхэхъухьагъэм кыхэкълэ, а учреждением ыгъэцэкӀэрэ фэло-фашӀэхэр зыфэдэхэр нахь игъэкӀотыгъэу къэтэтыжъыхь.

Къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ фэло-фашӀэхэр гъэцэкӀэгъэнхэмкӀэ Гупчэм (МФЦ-м) кытырэ пчъагъэхэм кызырагъэлагъорэмкӀэ, илъэсэу тызыхэтым пыкӀыгъэ уахътэм кыкӀоцӀ, мэкъуогъум и 7-м ехьулпӀэ, мы офис шъхьалэм ыкӀи ащ икътумэхэм нэбгырэ 32743-мэ зыкъафагъэзагъ, ахэм яфэло-фэшӀэ 42556-рэ афагъэцэкӀагъ. Мыщ иавтоматизированнэ информационнэ системэу нэбгырэ пчъагъэу къяуалӀэрэри, къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ фэло-фашӀэу агъэцэкӀагъэри зыгъэунэфырэм кызырэдильтэмкӀэ, мафэ къэс гурытымкӀэ нэбгыри 150-мэ яфэло-фашӀэхэр мыхэм агъэцэкӀэх. ЫпшъэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ законым кызырэдильтэу, тхыльхэмкӀэ (документхэмкӀэ) зэхьожьынхэ лъэныкъом фэгъэхьыгъэу къэралыгъо хэбзэ органхэм ыкӀи чыплӀэ зыгъэлорышӀэжыплӀэхэм зэпхыныгъэ адырӀа.

Цыфэу мы Гупчэм къеуалӀэ-

рэм кызыфэкӀогъэ фэло-фашӀэр фагъэцэкӀэным фэшӀ ищыкӀлэгъэ тхыльхэр зэкӀэ къаримыхьыллагъэу щытмэ, учреждениер ежъежырэу ахэм ащыкӀэлупчӀэжыи ПенсиехэмкӀэ фондым, Федеральнэ хьакъулахь къулыкӀум, лӀофшӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хэхьоныгъэмкӀэ Министерствэм, цыфхэм лӀофшӀэн ягъэгъотыгъэнымкӀэ Гупчэм, нэмыкӀхэми. Ау тхыльхэм ахэтых ежъ цыфым ышъхьэкӀэ Гупчэм кыырихьылӀэн фаехэри (закономым кызырӀилоу). Ахэм, гуцылӀэм пае, ахэхьэх:

— узыщыпсэурэ чыплӀэм удэт-хагъэмэ къэзыушыхьатырэр;

— гъэсэнныгъэу ыкӀи (е) сэнэхьатэу уилӀэр къэзыушыхьатырэр;

— псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ организациехэм (къэралыгъо, муниципальнэ, унэе учреждениехэм) къатыгъэхэр, нэмыкӀхэри.

Мырзуштэу, «зы шъхьаныгъупчъэ» зыфалорэ шыкӀлэм тэтэу, цыфхэм якъэралыгъо ыкӀи муниципальнэ фэло-фашӀэхэр мы Гупчэм шыгъэцэкӀэгъэнхэм шыагъэу хэлъхэм ащыщ учреждением илофшӀэгъу уахътэ лӀрыфэгъоу зэрэщытыр (сыхьатыр 8.00-м кышыублагъэу 19.00-м нэс — лӀофшӀэгъу мафэхэм, шэмбэтым — сыхьатыр 8.00-м кыщегъэжъагъэу 16.00-м нэс), пэшлорыгъэшъэу чэзыум зыхэптхэн амал зэрэщылӀэр, ведомствэ зэфэшъхьафхэм ащыбгъэцэкӀлэн фэе фэло-фашӀэхэр «зы шъхьаныгъупчъэм» зэшлохыгъэ зэрэщыхьыщтыр, нэмыкӀхэри. Мыщ дэжыым кышыыхэгъэщыгъэн фэе жэрылӀокӀэ специалистхэм консультацие зерамытырэр.

«Сисабый» («Мой малыш») зыфилорэ фэло-фэшӀэ купым

хахъэу учреждением ыгъэцэкӀэхэрэм ащыщых страховатӀ ашыгъэ цыфым ианкетэ аштэнышъ, персонифицированнэ учетым хагъэуцоныр ыкӀи шлоклэ зымылэ пенсие страхованияемкӀэ свидетельствэ кыратыныр; хьакъулахь органым иучет хэгъэуцогъэныр; кӀэлэцыкӀлэхэр муниципальнэ гъэсэнныгъэ учреждением аштэнхэм фэшӀ учетым хэгъэуцогъэнхэр, нэмыкӀхэри.

Сабыибэ зыплӀухэрэм апае хагъэхьогъэ фэло-фашӀэхэм ащыщ 2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къэхьугъэ (аплунэу аштэгъэ) ящэнэрэ е ащ кыкӀлэпыкӀлорэ сабыйхэм апае зэтыгъоу кыратырэ ахьщэ лӀпылӀэгъур къафатӀупщыным (ащ ыпӀэкӀэ ар аратыгъэу цымытмэ) епхыгъэ лъэлу тхыльыр алыхыгъэныр ыкӀи а ахьщэр афэклонэу шыгъэныр. Сабый кызырэфэхьугъэм фэшӀ лӀоф зымышӀэхэрэм апаи фэло-фэшӀэ гъэнафагъэхэри Гупчэм зэшлуехыхь: сабыир кызыыхьукӀэ зэтыгъо ахьщэ лӀпылӀэгъур фэгъэуцугъэныр ыкӀи фэтӀупщыгъэныр, джащ фэд мазэ къэс кӀэлэцыкӀлэхэм аратырэ ахьщэ лӀпылӀэгъури, нэмыкӀ тынхэу сабый къэхьугъакӀлэм епхыгъэхэм ягъэуцун ыкӀи ятын. Мы фэло-фашӀэхэр мэлъылфэгъум и 21-м кыщегъэжъагъэ Гупчэм ыгъэцэкӀэхэ зыхьугъэр. Ащ ыпӀэкӀэ мыхэр агъэцэкӀэнхэ зыкламылӀэкыщтыгъэр ПенсиехэмкӀэ фондым АР-мкӀэ и Къутамэ зэзэгъыныгъэ дашыгъэу, ведомствэхэм лӀоф зэрэздэлэжъэщтхэ шыкӀлэр гъэнафагъэу зэрэщымытыгъэр ары.

Ны мылӀыкум исертификат ятыгъэным фэгъэхьыгъэ къэралыгъо фэло-фашӀэхэр «Сисабый» зыфилорэ фэло-фэшӀэ купым мы лъэхьаным хахьэхэрэп, ау ащи лӀоф дашӀэ.

Адыгэ тхакӀоу, драматургэу Джагъупэ Джамбулэт Хьачымэ ыкӀор кызыыхьугъэр

ильэси 105-рэ мэхьу

Гупшысэр илэрыфэгъугъ

Хэбзэ къулыкӀушӀэщтыгъ, ау творчеством лъэшэу фэгъэгагъ, ащ илахьышӀу хильхьагъ ыкӀи адыгэ литературэм чыплӀэ гъэнафагъэ шиубытыгъ Джагъупэ Джамбулэт. Шылагъэмэ, мы илъэсым кызыыхьугъэр илъэси 105-рэ хьуштыгъэ.

Я XX-рэ лӀэшӀэгъум ия 50 — 60-рэ илъэсхэр ары ащ итворческэ кӀуачӀэ анахь кызынэфагъэр. Непэ Джагъупэм ыцӀэ зерифэшъуашъу ралоу, итхыгъэхэм атефэрэ уасэр арапсыгъэу пӀошъуштӀэп. Ау щэч зыхэмылӀыр икӀэлэмыпэ кыпыкӀыгъэ рассказхэр, романи-тӀур, драматургическэ произведениехэр щылэныгъэ кӀолӀэ ин зыхэлъхэу, узыплӀухэу, узылӀэжыыхэу, гъашӀэм илӀэшӀуи, идахи, ихафи, идэи зэхьозгъашӀэхэу, щылэныгъэр нэм кыкӀлэзыгъэуцохэу, образ зэфэшъхьаф куухэр кызыщытыгъэхэу зэрэщытхэр ары. Джагъупэр урысыбзэкӀэ тхэщтыгъэми, лъэпкъ гупшысакӀлэр икӀоу лӀкӀлэпэу, ыгъэлорышӀэу, кылуатэрэм икуугъэ-лъэшыгъэ кыплӀыгъэлэсын ылӀэкӀыщтыгъ. Тхэн амал ин зэрэлӀкӀлэпыгъэм ар ишыхьат. ГъашӀэ бгъэшӀэныр ухэтми зэрэмыпсынӀкӀлэр, ау зэрэгъэшӀэгъо-ныр, ушэтыплӀэ-лъэпэмыгъаглохэр эпичихэмэ, кызыринэкӀызэ, цыф лъэш зафэ пӀэпчӀ игугъэ зэрэфакторэр ары Джагъупэм итхыльхэм кылуатэрэр. Шылэныгъэм нэ чанкӀэ, нэ лӀушкӀэ, гу лъэшкӀэ, псэ фабэкӀэ хэтыгъ тхакӀор. Сыд фыртынэ хэфагъэм, сыд кын зэпичыгъэми, игупшысэ къабзэхэр улынгъэхэп. КыгъэшӀлӀэгъэшхо щылӀэп — илъэс 64-рэ, ау ыщэчыгъэр, зыхэтыгъэр, пӀкӀлӀыгъэр бэ. Бгъэм дэль шьэф гупшысабэмэ атешыкӀыгъэх итхыгъэхэр.

Джагъупэ Джамбулэт 1909-рэ илъэсым Кошхьэблэ районым ит къуаджэу Еджэркъуае кызыщыгъэ. АпшӀэрэ юридическэ гъэсэнныгъэ илагъ. 1937-рэ илъэсым лажы-хьакыи имылау хьапс ащи агъэпщынагъэхэм ащыщыгъ. Илъэс 20-м лагерьхэм ащылагъ,

шъхьафит зашӀыжыым, Адыгэ хэкум кыгъэзэжыыгъагъ. Ныбжыи щылэныгъэм е цыфхэм гумышӀуныгъэ афырилагъэп, цыф еджэгъэ-гъэсагъэу, чыжъэу плъэу шытыгъ. Литературнэ творчеством зызыфегъазэм, щылэныгъэр шыабау зэрэзэхэлъыр дэгъоу ышӀлагъэу, акъыл чӀэпхьыгъэ пкыырылӀыгъ. ГушӀыэм ичылӀлэ, ихабзэ ышӀэзэ игупшысэ ыгъэунэфыщтыгъ. ПрозэкӀэ тхэщтыгъэ, адыгэ шылакӀлэм игъэунэ-фын, икӀилотыкӀын, лъэпкъым игъэшӀэ гъогу зыфэдагъэр, ащ щыпӀэкӀлӀыгъэ пстӀур къэтхыгъэныр ары зыпылӀыгъэр. Ирасказхэу «Шыдыбжыым кылуӀыгъэ цыфыр», «Неукротимый», «Хьамтыкъ» зыфилорэхэр ыкӀи ахэм анэмыкӀхэу адыгэ ыкӀи урыс гъэзетхэм къащыхиутыгъэхэм шӀэныгъэ ыкӀи плуныгъэ мэхьанэ ин ялагъ.

ТхакӀом ыцӀэ анахь языгъэ-шлагъэр ироманэу «Звезда Галимет» зыфилорэр ары. Ащ нэмыкӀэу «Поединок на поляне» зыфилорэ романэу Бзы-икъо заом ехьыллагъэм итхын ыухыгъагъэми, кыдыгъэкӀынэу ифго фимыфагъэу 1973-рэ илъэсым дунаим ехыжыыгъ. Ау Джагъупэм тхэнымкӀэ амалышӀухэр зэрэлӀкӀлэхэр кызыщынафагъэр драматургиемкӀэ лӀофшӀагъэхэр ары. Творческэ мэшлӀочэ ин ахэлъэу тхыгъэх «Возмездие» (1958), «Сузан» (1965) зыфилорэ драмэхэр. Мыхэр Адыгэ драматическэ театрем ыкӀи Краснодар край театрем ащагъэуцугъэх. Ахэм яплӀын амал зилӀгъэ нэбгырэ зырызхэм Джагъупэм ипроизведениехэм атешыкӀыгъэгъэ спектаклэхэм ядэгъугъэ къалотэжыекъу. Тхэн-гупшысэныр кыдэхьугъэу лъэшэу фэлэрыфэгъугъ, фытегъэпсыхьэгъагъ лӀыр. Ау щылэныгъэм иутынхэу нэрылӀэгъоу гум тешагъэхэм зыкъагъэнафагъ, лӀыпкъым итэу идунай ыхьожыыгъ. Ауми, итхыгъэхэмкӀэ адыгэ литературэр, лъэпкъ гупшысэр ыгъэбаигъэх, творческэ кӀолӀэ ин хэлъыгъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ЛӀофтхьабзэу «ЕджапӀэ»

Гъэсэнныгъэм ипсэуалӀэхэм машӀор къащымыхъуным пае 2014-рэ илъэсым мэкъуогъум и 2-м кыщегъэжъагъэу Ионыгъом и 10-м нэс профилактическэ лӀофтхьабзэу «ЕджапӀэ» зыфилорэр муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилӀэ «Къалэу Мыекъуапэ» щыкӀошт. КӀэщакӀо ащ фэхьугъэр УФ-м ошӀэ-дэмышӀлэ лӀофтхэмкӀэ и Министерствэ ичылӀлэ отделэу Мыекъуапэ щылӀэр ары.

ЛӀофтхьабзэр окӀофӀэкӀэ мэшлӀогъэкӀосэ къулыкӀум иинспекторхэм тикъэлэ шъхьалэ дэт гурыт еджӀлӀэ 28-рэ ыкӀи кӀэлэцыкӀу ыгъыплӀэ 38-рэ къа-кӀлухьащтых, мэшлӀогъэкӀосэным ишапхьэхэм учреждениехэр зэрадиштэхэрэр зерагъэлъэгъушт, щыкӀлагъэу щылӀэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм аналэ тырагъэтышт. Мы мэзищым Мыекъуапэ дэт еджапӀэхэм зэкӀэми егъэджен-

хэр ащызэхашӀэщтых, ащ кыдыхэлъытагъэу ошӀэ-дэмышӀлэ лӀоф кызыыхьукӀэ узэрэзекӀлэн фэе шыкӀлэхэр инспекторхэм къалотэщтых. Илъэсым кыкӀоцӀ мыщ фэдэ лӀофтхьабзэхэр мэшлӀогъэкӀосэ къулыкӀум иинспекторхэм рагъэкӀокӀыхэзэ ашӀынэу агъэнафэ, нэужым ащ шыагъэ кытынэуи щэгугъых.

УФ-м ошӀэ-дэмышӀлэ лӀофтхэмкӀэ и Министерствэ иотделэу тикъэлэ шъхьалэ щылӀэрэ муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилӀэ «Къалэу Мыекъуапэ» и Администрация гъэсэнныгъэмкӀэ и Комитетрэ зегурылӀоныгъэ азыфагу илъэу лӀоф зэрэздэдӀлэрэм ишӀуагъэкӀэ гурыт еджапӀэхэр ыкӀи кӀэлэцыкӀу ыгъыплӀэхэр зычӀлэт псэолъабэхэр шапхьэхэм адиштэхэу ашыжыгъэх. ТапӀэки мы лӀофшӀэныр лъагъэ-кӀотэнэу бгъуитӀум къыдалытэ.

С. ДАВИДОВ.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэ ТэхьутэмыкӀое районымкӀэ зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ коеу N 23-м щызэхэщэгъэным пае кандидатыр атхынымкӀэ хэдзакӀохэм ялӀпӀэкӀлӀдзэ пчъагъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие рахьылӀэн фаер зыфэдизым ехьыллагъ

Федеральнэ законэу «Хэдзынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжъэнхэмкӀэ Урысые Федерацием игражданхэм фытыныгъэу ялӀэхэмкӀэ гарантие шъхьалӀэхэм яхьыллагъ» зыфилорэм ия 37-рэ статья ия 12-рэ пункт, ия 38-рэ статья ия 2-рэ пункт адиштэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие **унашъо ешӀы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэ ТэхьутэмыкӀое районымкӀэ зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ коеу N 23-м щызэхэщэгъэным пае кандидатыр атхынымкӀэ хэдзакӀохэм ялӀпӀэкӀлӀдзэ пчъагъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ

и Гупчэ коммиссие рахьылӀэн фаер зыфэди-зыр гъэнэфэгъэнэу.

2. Мы унашъор республикэ гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащыхэутыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие и Тхьаматэу Н.А. СЭМЭГУ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие исекретарэу Ф.З. ХЬАЦӀАЦӀ

къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 11, 2014-рэ илъэс N 46/183-6

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие 2014-рэ илъэсым мэкъуогъум и 11-м ышӀыгъэ унашъоу N 46/183-6-р зытетым игуадз

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат ихэдзын тедзэ ТэхьутэмыкӀое районымкӀэ зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ коеу N 23-м щызэхэщэгъэным пае кандидатыр атхынымкӀэ хэдзакӀохэм ялӀпӀэкӀлӀдзэ пчъагъэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие рахьылӀэн фаер зыфэдизыр

Зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ коим ыцӀ	Коим хэдзэкӀо пчъагъэу къепхыгъэр	ЛӀпӀэкӀлӀдзэ пчъэгъэ анахь макӀлэр (3%)	ЛӀпӀэкӀлӀдзэ пчъэгъэ анахьыбэр (+10%)
ТэхьутэмыкӀое районымкӀэ зы мандат зилӀэ хэдзыплӀэ коеу N 23-р	11664	350	385

Ятэжъхэм ячлыгужъ псэогъу

щызэфэхъугъэх

Адыгэхэм зэрыс чыгур арагъэбгыни, егъэзыгъэкӀэ лӀкыб кӀэралыгъохэм зэрагъэкӀожьыгъагъэхэр хамыкӀокӀажьын тыркъоу адыгэ лӀапкӀым ыгу кынагъ. Ахэр ячлыгужъ щыпсэунхэм, къаӀлӀхъухъэрэ сабийхэр ащ цагъэсэнхэм кӀхъопсыщтыгъэх, ау мурад шъхӀалӀэу ялагъэр щыӀэныгъэм щыпхырашын алӀэкӀыгъэп.

Адыгэ лӀапкӀыр чыплӀэ кӀын зыщиуцогъагъэм ыуж уахътӀэу кыизӀэныкӀыгъэр макӀлӀп. ЛӀкыб кӀэралыгъохэм ащыпсӀэр тилӀэпкӀэгъухэм янахыжхэр илӀэсыбӀэм зыкӀӀхъопсыщтыгъэхэр къаӀлӀхъухъэгъэ ныбжыкӀлӀхэм кыиздагъэхъоу рагъэжъагъ. Ахэм ячлыгужъ къагъэзжъхъу, лӀапкӀым кӀуачӀлӀэу хӀлӀыр ежъ-ежъырӀэу зэхашӀӀ-ным фӀэбанӀхъу аублагъ.

Тыркуем кыкӀыжъхи адыгэхэм алӀапсӀэ зыщыпытӀгъэ Адыгэ Республикэм икӀӀэлӀ шъхӀалӀэу МыекӀуапӀэ Дугъу МиращӀэ ИрсынӀэ псэогъу щызэфэхъугъэх. Ячлыгужъ къагъэзжъыгъӀэу, ялӀапкӀ хӀсхъу зӀэрӀпсӀухъэрэм ныбжыкӀлӀтӀлӀм гуахъоу хагъуатӀэзэ къахы. Ахэм янӀжъ-ятӀжъхъэр зыкӀӀхъопсыщтыгъэр кыизӀэрадӀхъугъэм рӀэгъушх. Адыгэ РеспубликӀэр зыцагъӀпсыгъэ 1991-рӀэ илӀэ-сым Дугъу МиращӀэ ИрсынӀэ пшӀӀӀӀӀӀ цыкӀлӀу зӀэдагъ-тыгъ. Адыгеим кыхъухъэгъэ сабийм ПсынӀӀфӀкӀӀэ еджагъэх.

ПсынӀӀфӀ адыгэ пшӀӀӀӀӀӀ зӀэрӀтӀфӀу гъэсагъӀу, лӀдӀб хӀлӀӀэу кӀӀӀтӀджыгъ. Адыгэхэм «ШъуашӀӀӀӀ анӀхъ дахӀр — укӀыт» аӀо. А гушӀыӀӀхӀэр ПсынӀӀфӀ щыгъупшӀӀу зы такыкӀы кӀӀӀлӀу гъӀӀп. УкӀытӀмрӀэ намысымрӀэ илӀӀӀӀӀӀхъу пшӀӀӀӀӀӀ ишӀыӀ-ныгъэ гъогу кӀӀӀлӀу. УахътӀр псым фӀӀӀӀӀ псынӀӀлӀу кӀуагъэ.

си 4 хъугъэ Адыгеим кыизыгъэ-зӀжыгъӀэр. 2008-рӀэ илӀӀӀӀӀ ишӀӀӀӀӀхъэр илӀӀӀӀӀ Абхъа-зым имӀфӀӀӀ мафӀӀӀ щыӀагъ. А мафӀӀӀм Дугъу ПсынӀӀфӀ кӀуа-гъӀу кычӀӀӀӀыгъ. НыбжыкӀлӀ-тӀлӀм гуфӀӀӀӀыгъӀу зӀфӀашӀыгъэм дунаир кыгъӀфӀӀӀӀтӀу къа-щыхъугъ.

СаимрӀэ ПсынӀӀфӀрӀэ илӀӀӀӀӀ-фым ехъӀрӀэ зӀлӀыкӀуагъэх. НӀужым тыраубытагъ псӀӀӀӀӀ зӀфӀӀӀӀхъӀшъ, Адыгеим унӀгъо зӀкӀлӀжъӀу исхэм лӀӀӀӀӀ пӀ-тӀу къахъуцонхъу. МӀкӀуогъум и 7-м ШъхӀаплӀӀӀӀӀ СаимрӀэ

щыхъӀӀӀӀӀунафӀыкӀынау хъугъэ. А мафӀӀӀм щегъӀжъагъӀу сип-шӀӀӀӀӀӀӀхъэм ащыӀӀӀу анӀхъ лӀытӀӀӀыгъэ зыфӀӀӀӀӀӀрӀэм ПсынӀӀфӀ ахӀт. ГъэсагъӀу, цы-фӀышӀоу, игуфӀӀӀӀыгъэ сыдигъуи кыппӀӀӀӀыгъохыщтӀм ПсынӀӀфӀ ащыӀ.

— Адыгэ пшӀӀӀӀӀӀу сыкӀы-зӀхъум адыгэ шӀӀӀ-хабзӀӀхӀэр схӀӀӀӀӀу сыкӀӀӀӀӀӀӀу сӀлӀытӀ, — еӀо ПсынӀӀфӀ. — АхӀэр зӀб-гъӀӀӀӀӀӀ пӀӀӀӀӀӀӀтӀп, гум, псӀӀм, лӀым ахӀлӀхъу укӀӀӀхъу.

АдыгӀмӀ ижъыкӀӀэ кыщыуб-лагъӀу агъӀфӀӀӀӀӀыгъэ шыкӀӀӀп-

ШлухъафӀынау къафӀашӀыгъӀ-мӀ ащыӀӀӀу анӀхъӀу тынаӀӀ зытӀтӀдӀзагъӀэр нахъыпӀӀм аӀы-гъыщтыгъэ джӀӀӀӀӀӀӀ бӀӀӀыр, дӀжъыӀе быракъыр, пчыпӀаӀохӀэр ары. АхӀэр зӀкӀӀ дӀжъыӀем хӀ-шыкӀыгъӀӀ, агъунӀхӀэр зӀфӀӀӀ-хъаф хъырахъышӀӀӀӀӀмӀ гъӀ-кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ. Яжъ агъӀӀӀӀӀӀӀ, якӀӀӀ аӀытӀӀу, унӀгъо пӀтӀӀ хъун-хъу ахӀм атӀтхагъ. А шлухъаф-тыныр къафӀӀӀыкӀыгъӀэр Мые-кӀуапӀэ дӀсӀӀу, ДугъумӀ анӀхъ агъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ащыӀ унагъӀр ары — Дугъу МиращӀэ Ирсын-рӀэ МыекӀуапӀэ кыизӀӀӀӀӀӀӀм аӀӀ ныбдӀжӀӀу къафӀӀӀӀӀӀӀ

ПшӀӀӀӀӀ ныбжыкӀлӀм янӀ-ятӀ-хэм яунӀ зӀӀӀӀӀынышъ, адыгэ чыгум унӀгъо дахъу тетхэм ежъыри ахъуцоным иуахътӀэ кӀӀӀыгъ.

ЛӀӀӀӀӀӀӀ узыхъсым мӀхъа-нӀшхӀо иӀ. ЧыплӀэ кӀын уиуцӀа-гъӀмӀ лӀпылӀгъу кыпфӀӀӀӀӀӀӀ, хъӀр уилӀмӀ кыбдӀзӀыӀӀӀӀӀ лӀаӀӀӀр ары. БзылӀфыгъӀэр зыцаплӀуӀгъэ, зыцаплӀжыгъӀэ лӀа-кӀом нахы зыхъхъащтӀм нахъ осӀӀшхӀо ритын фӀае, ахӀэр ары ишӀу агъӀбагъоу, инасып хагъа-хъоу игъашӀӀэ кыкӀыотыщтӀхӀэр. Дугъу ПсынӀӀфӀ ШъхӀаплӀӀӀӀӀ лӀаӀӀӀр ары зыхахъӀӀӀр.

Кавказ заом ыпӀӀӀӀ ШъхӀа-плӀӀӀӀӀӀ лӀӀӀӀӀӀӀӀӀ щыты-гъэх. Джы ахӀэр макӀӀэ зӀӀӀӀхъ-хӀӀӀр, ау зӀдӀӀӀӀжъхъу, зӀкӀӀӀ-хъу мӀӀпсӀух.

ШъхӀаплӀӀӀӀӀ Саим илӀӀ-

Дугъу ПсынӀӀфӀрӀэ яджӀӀу Мые-кӀуапӀэ щашӀыгъ. НыбжыкӀлӀтӀлӀм лӀытӀӀӀыгъэ нахъыжъхэм зӀра-фӀыӀӀӀр, ныбдӀжӀӀӀуныгъэ зӀра-хӀӀӀӀӀр къаушыхъатӀу, ямӀ-фӀӀӀӀ адагӀошӀынау Тыркуем ыкӀи Налщык кӀырыкӀыгъӀу джӀӀӀм кӀеблӀгъагъӀэр макӀлӀп.

— ПсынӀӀфӀ сипшӀӀӀӀӀӀӀ нахъ мышӀӀӀм, сянӀэ кылӀф-фыгъӀм фӀдӀӀу кыиспӀӀбагъ, — еӀо Тыркуо СӀӀӀӀӀ. — Тыр-куем сыкӀыкӀи яхъӀр адӀзгӀо-шӀынау МыекӀуапӀэ сыкӀӀӀуагъ.

— ИлӀӀӀӀ 5-кӀӀэ узӀӀӀӀӀӀӀӀм Тыркуем сыкӀыкӀыжъи сы-щӀӀдӀжӀӀӀӀ Адыгеим сыкӀӀӀӀӀ-жыгъыгъ, — кӀӀӀӀӀӀ ПсынӀӀфӀ ипшӀӀӀӀӀӀӀӀ Чурей Элиф. — Адыгеим нӀӀуасӀэ щысымыӀӀу, сизӀӀӀӀ дӀдӀӀу кыисщыӀхъу-щтыгъэ. ПсынӀӀфӀ янӀ-ятӀхэм адӀжъ сыкӀызщыӀхъугъэ мафӀӀр

щынӀм ПсынӀӀфӀ дӀгъоу ео. Хъа-кӀӀӀӀӀм исхъу кырагъаӀоштыгъэ мӀкӀӀӀӀӀӀӀ ащ ыгу етыгъӀу кӀегъӀӀӀӀӀӀӀ.

ЛӀӀӀӀӀӀӀ шӀӀӀ-хабзӀӀ дахъу хӀлӀыгъӀӀӀӀ СаимрӀэ ПсынӀӀфӀрӀэ яджӀӀу щытлӀӀӀӀӀӀӀ. НысӀӀм сӀе фыжыкӀӀӀӀм тыжыӀн бгы-рыпхыӀр пӀлӀӀӀу щыгъыгъ. Ижъы-рӀӀӀӀӀӀӀ ащ лӀӀӀӀ хӀдӀыкӀы-гъагъ. НысӀӀр зыщӀӀӀӀу кӀӀӀӀуа-гъӀӀӀӀ аӀӀ нахыжъхэм якӀо-лӀагъӀӀ, лӀзын кыизӀӀӀӀ нӀужым ащӀт пшӀӀӀӀӀӀ зӀрыс унӀм фаузӀӀӀӀыгъ.

ПсынӀӀфӀ бзылӀфыгъэ на-хыжъхъу илӀӀӀӀӀӀӀ илӀӀӀӀ зӀрыс унӀм рацагъ. Ахэм гушӀыӀӀ фӀабӀу кыфӀаӀуагъӀӀм къаӀӀӀӀыкӀлоу нысӀӀӀ ордӀым кӀӀӀӀуагъӀӀӀ кӀежъыӀуӀгъэх, пщынӀӀр агъӀӀӀӀӀӀӀӀ зысӀӀр гъогу тӀхъагъ.

мӀ ащыӀ ЧӀсӀӀӀыӀ ГошпакъӀэ иунагъо. ПсынӀӀфӀ цыкӀлӀм адыгэ шӀӀӀ-хабзӀӀӀӀ фӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, адыгабзӀӀр ыгъӀжыӀнчыӀэ кыи-рыгушӀыӀӀӀӀӀӀӀ эзыгъӀӀӀӀӀӀ Гошпакъ ары.

— ПсынӀӀфӀ сипшӀӀӀӀӀӀ фӀ-дӀӀу шӀу сӀлӀӀӀӀӀ, — еӀо Гош-пакъӀэ. — Ащ лӀӀӀӀӀӀӀ сӀыӀ-гушхӀо. ИлӀдӀӀӀӀӀӀӀ, игъӀӀӀӀ-гъӀӀӀӀӀ укыгъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ щытӀп. ПсынӀӀфӀ насыпӀышӀӀӀӀӀ, инахыжъхӀэр ыгъӀӀӀӀӀӀӀ, унӀ-гъо зӀкӀлӀжъ хъунӀу сыфӀӀӀӀӀӀ.

НыбжыкӀлӀтӀлӀм зызӀӀӀӀӀӀӀӀ ужом МыекӀуапӀэ дӀс ШъхӀа-плӀӀӀӀӀӀӀ анӀхыжъӀӀу, лӀытӀ-ныгъӀӀӀӀӀ зыфӀашӀыӀӀ ГъушӀыӀӀӀӀ дӀжъ нысӀӀр рацӀӀӀӀӀӀ. НысӀӀӀ ордӀ дахӀӀӀӀ ар цагум да-щагъ.

— Саим МыекӀуапӀэ кыизе-гъӀӀӀӀӀӀ, илӀӀӀӀӀӀӀӀм ехъӀрӀэ сиунӀэ исыгъ, — еӀо ГъушӀыӀӀӀӀ. — Мыщ зы гъӀӀӀӀӀӀӀ хӀлӀ — пшӀӀӀӀӀӀӀ кытхӀахъӀӀӀм янӀ-ятӀхӀэр кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀхъум, яджӀӀу джӀӀӀӀӀӀӀӀ ситыгъ. ЕтӀӀӀӀ ПсынӀӀфӀ лӀӀӀӀӀ хъугъӀу кыисагъӀӀӀӀӀӀӀ.

Джащ щегъӀжъагъӀу ПсынӀӀфӀ ежъ иунагъоу щыщым фӀдӀӀу ГъушӀыӀӀӀӀӀ ылӀытӀӀӀӀыгъэ.

— Адыгеим кӀӀӀӀӀӀӀ, щы-лӀӀӀӀӀӀӀ хӀуцӀохи, аӀӀӀӀӀӀ пӀ-тӀу тӀуцӀохи, сабийхӀэр аӀӀуи, ахэм ящыӀӀӀыгъэ гъогу чыгъу-жым зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ары лӀӀӀӀӀӀӀӀӀ насыпӀыгъӀу слӀы-тӀӀӀӀр, — еӀо ШъхӀаплӀӀӀӀӀ ГъушӀыӀӀӀ.

ТилӀӀӀӀӀӀӀӀ Адыгеим псӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ зызӀӀӀӀӀӀӀӀм са-бийхӀэр къаӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, за-ушӀӀӀӀӀӀӀ, лӀӀӀӀӀӀӀ хӀӀӀӀӀӀ. ШӀӀӀр ягъӀӀӀӀӀӀӀ псӀӀӀӀӀӀӀӀ тафӀӀӀӀӀ.

ГЪОНӀЖЫКӀО СӀӀӀӀӀ.
СурӀтхӀэр лӀӀӀӀӀӀ АслӀӀӀӀ тырихыгъэх.

Анахъ дӀгъоу кыыхахыгъ

Урысые Федерацием хӀутын лӀоф-хӀӀмрӀэ кӀӀӀӀӀыгъӀӀӀ амалхӀмрӀӀӀӀ и АгентствӀэ краеведением фӀӀӀӀыгъӀу кыидӀӀӀыгъэ тхылӀхӀэр зыхӀӀӀӀӀӀ зӀнӀӀӀӀӀӀ илӀӀӀ кӀӀӀ зӀхӀӀӀӀ. ИкӀыгъэ 2013-рӀэ илӀӀӀӀӀ кыыхауыгъӀӀӀ зы-щызӀрагъӀпшӀӀӀӀӀ Урысые зӀнӀӀӀӀӀӀ бӀмышӀӀу кӀӀӀӀӀӀ фашыгъэх. АхӀэр зӀрӀтхыгъэ ыкӀи зӀрӀӀӀӀӀӀӀ-цогъэ шыкӀӀӀӀӀ, кӀӀӀӀӀӀ лӀофыгъохӀэр, зӀрӀгъӀдӀӀӀӀӀӀӀ, купӀӀӀу ялӀр кыи-далӀытӀӀӀ, анӀхъ тхылӀ гъӀӀӀӀӀӀӀӀ ыкӀи дахъу гъӀӀӀӀӀӀӀӀ алытагъӀӀӀ кыыхагъӀӀӀӀ.

ЗӀнӀӀӀӀӀӀ Урысыем ишӀӀӀӀӀ 58-мӀ кӀырыкӀыгъэ лӀыкӀӀӀӀ хӀӀӀӀӀӀ. ТхылӀӀу кыдагъӀӀыгъӀӀӀ анӀхъ дӀгъӀӀр кыыхахыным фӀӀӀ лӀӀӀӀӀӀ зӀфӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀрагъӀпшӀӀӀӀӀ, анӀхъӀу уасӀэ зыфӀашыгъӀӀӀ кыыха-

гъӀыщыгъэх. ЦыфхӀэр Калининград кыи-щегъӀжъагъӀу Санкт-Петербург, Ниж-ний Новгород, ВологдӀэ, АрхангӀельскӀэ, Владивосток, Ростов, Саратов, нӀмыкӀ кӀӀӀӀӀӀӀ ащыщыгъэх.

КъӀӀӀӀӀ-БӀӀӀӀӀ Республикэм щыпсӀӀӀӀ краеведхъу Котляров Вик-торрӀэ ишӀхъӀӀӀӀ МарьерӀэ ятхылӀӀу «ТымышӀӀӀэ КъӀӀӀӀӀ-БӀӀӀӀӀӀ» («Неизвестная Кабардино-Балкария») зыфӀӀӀӀӀ «ХӀӀӀӀу цыкӀлӀр» зыфӀӀӀӀӀ лӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀнӀӀӀӀӀӀӀ аӀӀӀӀ чы-плӀӀр щыӀытыгъ. Ащ имызакъоу, Урысые Федерацием хӀутын лӀофхӀмӀӀӀ ыкӀи кӀӀ-барлӀыгъӀӀӀ амалхӀмӀӀӀ и АгентствӀэ КотляровхӀэм ялӀошӀӀӀӀ 2013-рӀэ илӀӀӀӀӀ краеведениемкӀӀэ зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀ кыи-щыдагъӀӀыгъэ тхылӀхӀэм анӀхъ дӀгъоу ылӀытагъ.

«ТымышӀӀӀэ КъӀӀӀӀӀ-БӀӀӀӀӀ Рес-

публикӀӀ» сурӀт зӀфӀӀӀӀӀӀӀмкӀӀэ гъӀӀӀӀӀӀӀӀ хӀудожественнӀэ тхылӀ гъӀӀӀӀӀӀӀ агъӀӀӀӀӀ. ТхылӀым ыцӀӀ ычӀӀӀӀӀӀ кӀӀтхагъ: «Кавказым инал-мӀс-налкӀутӀӀӀӀ заджӀӀӀӀӀ республикэм ицӀыфхӀмрӀэ итарихӀӀӀ афӀӀӀӀыгъэ узыӀӀӀыщӀӀӀ ыкӀи узӀӀӀыӀытырӀэ кӀӀӀӀӀӀ». ЗӀнӀӀӀӀӀӀ идилом Кот-ляровхӀэм кыизӀӀӀӀыжыгъэ мафӀӀм цыфӀӀу кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ Урысыем изы кӀуапӀӀу тхылӀым иавторхӀэр зыщып-сӀӀӀӀӀӀ ахӀм икӀоу ыкӀи дӀгъоу кыи-зӀрагъӀӀӀӀӀӀ кыыхагъӀӀӀ.

ТхылӀыр КотляровхӀэм ятрилогиӀеу Кавказым фӀӀӀӀыгъӀӀӀ иящӀӀӀӀӀ том, икӀыгъэ илӀӀӀӀӀ кыидӀӀӀыгъ. АпӀӀӀ тхылӀытӀлӀм «ЗитӀӀӀӀ дӀхӀэ КъӀӀӀ-тӀӀ-БӀӀӀӀӀӀ» ыкӀи «ШӀӀӀӀмкӀӀӀ бай КъӀӀӀӀӀ-БӀӀӀӀӀӀ» афаусыгъӀӀӀ.

ШЪАУКӀО АслӀӀӀӀӀ.

(Къызыкълъыкълорэр мэкьюогъум и 17-м къыдэкълъыгъэ номерым ит).

— Ори ащ фэдэ горэ къыохулаагъэ фэдэ уикъэгущылаклэк, — Ахъмэт къылаагъэм Алкъэс гуцафэ ригъэшлыгъ. Дэлкъым пылъэгъэ сыхъатым дэплъый, джыри ащ фэдэ къэбар горэм едэлугъэклэ хъау зэрымилэр къыхэщэу игущылэ лъыгъэклотагъ. — Чэщыр клыхъэ, сыхъатыр пшы хъугъэ нылэп, джынэс тшоуушьэфыгъэ горэ ори къыохулаагъэмэ, къытфэлуат, тыкъедэлунэу тыхъазыр.

— Къэлэуат, къэлэуат, — къыдежъыугъэх адрэхэри.

— Адэ арэу шъоломэ, — хэпсклэулыккы къыригъэжъагъ Ахъмэт. — Батыр зэрихъылаагъэм фэмидэ дэдэми, сэри сиклэлэгъум чыплэ сифэгъагъ пшашъэр шлу слъэгъуным ифитыныгъэ зэрэсимылэр къызгурэлэми, ащклэ сызэгъыжъыщтыгъэми, сыгу згъэдэлэон сымылъэклэу. Апэрэ лъэгъугъом клалэм пшашъэр е пшашъэм клалэр лъэшэу шлу ылъэгъоу къыхэкклэу зэралорэм сэри еплъыклэу фысылэщтыгъэр Батыр къызфилуагъэм фэдэ, ау сызырехъыллэм сшлэш хъугъэ ащ фэдэ хъун зэрипкъыщтыр.

Синыбжыкълэгъум зекло гъогухэм сатетэу тикъушъхъэхэр зэпысчынхэр сиклэсагъ. Ащ пае шъукъыздэхъащыщтыгъ, «ыпклэ етышъ, Ахъмэт лъэсэу къекълухъэ» шъулощтыгъ. Ау зымыушэ-тыгъэм къыгурылощтэп. Тятэжъхэр зыщыпсэуштыгъэ чыплэхэм, тикъушъхъэхэм, тимэзхэм, типсыхъохэм ядэхэагъэ зызэхэпшлэщтыр лъэсэу зэпыпчыхэмэ, унитлуклэ лъэгъухэмэ ары нылэп, къэлэуатэу зэхэпхырэр ащ фэдэп. Уадэплъыгъэми ашъхъалэ умылъэгъоу остыгъэе чыгъ лъагэхэр зыхэт мээ клэхъум, илъэс пчъагъэм ахэм къапытэкъугъэ пклэшэмэ, пклэшэкклэ ахэм уяджэныри тэрэз дэдэп, мэстэ гъумыми фэдэх, алырэгъу шъэбэшлу плонэу уахэтэу, бзыу зэфэшъхъафхэу зэпэджэжъхэрэм, анахъ дахэу оред къэзылорэр язэрэмыгъашлэрэм ехъыщырэу клэзгъэщыхэрэм уядэлэуэ зэпыпчыхэ зыхъурэм е къушъхъэ гузэгум къэуцуплэ-гъэ-сэфыплэу хэтхэм ащыщ уилъэу къушъхъэ псыхъом ишкышкы макъэ уклэдэлукыизэ узэхэчыерэм, гуахъоу хэбгъуатэрэр

къэплотэнэу жэм къыхырэп. Ащ фэдэ къушъхъэ сьдж лъагэхэу егъэшлэрэ осыр зытелхэр пчэдыжъыпэ тыгъэм инэб-зылхэм апэшлэхэу плъэгъуныри. Ау арэп сэ къэсложтыр зыфэгъэхыгъэр. Ащ фэдэу къэкълухъэкло гъогум сытехъагъэу къысэхулаагъэр ары.

А лъэхъаным, Совет хабзэм игъом, турист путевкэр къызлэкълэбгъэхъаныр къыныгъэп. Шъо шъуилуаклэу, ыпклэ ытынышъ, лъэсэу къушъхъэхэр зэпычынхэм гу тезышлыхъэрэр мэклагъэ. Адыгэхэм ар къырадзахэщтыгъэп. Пу-

къушъхъэхэр зэпычыгъэхэу алоу зэхэсхыгъэп. Ащ фэшл адыгэу къызычлэ-клым згъэшлэгъуагъэ. Ар сиушъхъагъоу нэлуасэ зыфэшлынэу секлолаагъ.

— Боу уадыгэ пшээшъэ лыхъужьым! Къысэлплэ, маклэу лухъыпцылкыгъ.

— Сыда? — Уадыгэ пшээшъэ ныбжыкълэу, удэхэ дэдэу, — сыгу зэрэрихыгъэр езгъэшлэным пае а гушылэхэр клэзгъэхыгъэх, — тикъушъхъэхэр лъэсэу зэпыпчынхэм гу тепшлыхъагъэш ары.

— Ащ сэ зи лыхъужьыныгъэ хэс-

ПЭНЭШЪУ Сэфэр Дахэм сыдигъуи нэр плэнэхы

Рассказ

тевкэ къалысхыгъ Хъаджэхъу турбазэм щезгъэжъэнышъ, лъэсэу тикъушъхъэхэр зэпысчынхэу. Зы тхъамафэрэ ащ тыдэсынышъ, гъогу тытехъанэу щытыгъ. Купэу сызэхэфагъэм тыхэгъэгущоштыгъэм ичылплэ зэфэшъхъафхэм къарыкълыгъэхэу нэбгырэ пшыкълухэтыгъ. Къушъхъэ лъагъохэм тарызыщэтт клэлэ нэшхъо пкъышлом нэлуасэ зыкытфилыныу тызеугоим, пшээшъэ къопцлэ нэгъуф дахэ горэ слъэгъугъэ. Батыр зэрилуагъэм фэдэ, апэрэ лъэгъугъом лъэшэу сыгу рихыгъ. Ухэтми угу рихыныу ыпкъыккы ынэгъуки зэкълужъэу пшээшъэ дэхэ дэдагъ. Нахъ дахэ сьд фэдэ цыф лъэпкъы къыхэкълыгъэу сымылъэгъугъэу ары сэ къызэрэсщы-хъугъэр. Мэлэичэу уашъом къеуцохы тапашъхъэ къиуцуагъэм фэзгъэдагъ. Пшашъэр къуапцлэти, ынэхэр къэрэхэти, ышъхъацэ шлуцлэти, зэрэмырысыр къэсшлагъ, ау адыгэныр сыхъэ къыхъэгъахэп. Сыда плэмэ клалэхэри ерагъэх, адыгэ пшашъэ лъэсэу ти-

лъагъорэп, — ылаагъ пшашъэм. — Зэхэмыхыгъэу сфэлэшъуштэп адыгэ пшашъэхэу «амазонкэклэ» заджэщтыгъэхэм якъэбар, хульфыгъэ шъуашэ ащыгъэу зэуаплэхэм алуыщтыгъэхэу, лыхъужьыныгъэ зэрахъэщтыгъэу ары. Ахэм афэдэ адыгэ пшашъэхэр пшысэхэми къэбарыжъхэми къахэфэх. Нэмыц фашистхэр тыхэгъэу къызтебанэхэми адыгэ пшашъэхэр хэлэжъагъэх, заом лыхъужьыныгъэ цызезыхъагъэхэри, гушылэм пае, летчицэу Бэгъужъэкъо Лелэ фэдэхэу, къахэкълыгъэх. Ахэм ялпытыгъэмэ, лъэсэу къушъхъэхэр зэпыпчынхэр лыхъужьыныгъэ хъуна!

Зэхэсхыгъэр згъэшлэгъуагъэ: «Къэмыхъу раплэзэ, а зэкълэри тыдэ щышлагъа?!» Шытхъугъэу фэслэгъугъ ащ фэдэу адыгэ тарихъым хэшылк зэрэфырилэр.

— Нэлуасэ тызэфэгъэхэу, — слуи слэ фэсщэигъ. — Сэ сцлэр Ахъмэт, слъэкъуацлэр Хъанэшъукъу.

Слъэкъуацлэ ыгу рихыгъэпын фай,

маклэу лухъыпцылкыгъ. Ежъми ылэ къысфилэщыгъ:

— Сэ сцлэр Сим, Нэшлуцлэкъомэ сачыщ, Мыекъуапэ сыщэпсэу.

Джашыгъум къызгурылугъ адыгэмэ ятарихъ пшээшъэ ныбжыкълэр зыкылыщыгъуазэр, къуаджэм щаплугъэм фэдэп къалэм къышыхъугъэ, щеджэгъэ пшашъэр, зэджагъэр, зыщыгъуазэр нахъыб.

— Узэрэдэхэ дэдэм фэдэу плъэкъуацли пцли дахэх, — слуагъэ.

Слъэкъуацлэ зэрэслагъэм сырыклэ-гъожьыгъ. Сыгуклэ зэсложьыгъэ: «Хъанэшъукъу плъэкъуацлэу моц фэдиз зидэхэгъэ пшашъэм ыгу урихына». Ау зызэрэгъэгупсэфыжъыны къэзгъотыгъ: лъэкъуацлэр арэп ныла узэплъын фаер, ежъ клалэр зыфэдэр ары нахъ. А гурышэр сшъхъэ къызеом, сэр-сэрэу сыздэхъащыжъыгъ: «Сыда пшээшъэ ныбжыкълэ дахэр къыптэлэон фэдэу къыуиллэгъулэщтыр? Упкъышлоу, уклэлэ ищыгъэ лъэпэлъагэп, укьогъу цыкълу, пшлэрэба хульфыгъэ цыкълум адыгэмэ еплъыклэу фырылэр?»

Ежъ пшашъэм ыгу сырихышты-сыримыхыштым сымылтыгъу зэсложьыгъэ: «Эх, къэсымыщагъэу щытыгъэм!..» Ары, Батыр зэрихыплэгъэ чыплэм фэдэ хъазыр сэри сызэрыфагъэр. Пшашъэр шлу слъэгъуным ифитыныгъэ слагъэп. Хъау, шлу плъэгъуштымэ, хэт уимыгъэ-лъэгъун ылъэкълэна, нахъ тэрэзэу къэплон хъумэ, псэогъу сыфэхъуным сыщыгъыным силоф тетыгъэп. Зы лъэныкълэ, къэсщэгъэхэагъ, сишъхъэгъусэрэ сэрпырэ лъфыгытлэу зэдэгъотыгъахэу щытыгъ. «Ащ фэдэ хъурэба, птлупщыжъымэ хъугъэ ныла!» зылони къэхушты, ау ащ ухэхъаныр къызэрыкълэу щытэп. Унагъор итэкълухъэгъошлэп. Псэогъоу силэр шлу сэлъэгъу, лъфыгытлэу силэми спэс ахэтлагъ. Ащ изакъоп, сэ пшашъэм бэклэ сынахыгъэ, илъэс 35-р къызэ-сынэкълыгъэхэагъ, ежъ пшашъэр джыри ныбжыкълэ дэдагъ, илъэс 17 — 18-м нэсыгъэми ары нылэп. Арэу ныбжыкълэм, етлани ащ фэдиз зидэхэагъэм зыкыуипэсыным ушыгъуныр гугъэ пклэнчэу зэрэщытыр сшлэщтыгъ, ау гур сфэгъэдалоштыгъэп.

(Джыри къыкълэпкъылошты).

ЦЫФЫМРЭ ШЫЭНЫГЪЭМРЭ

Бын лужъур — гъэбэжъу

Сабыйхэм яплун-лэжъын мэхъанэшхо езытэу, зэрифэшъуашэу дэлэжъагъэу, гъэхъагъэ мы лъэныкъомклэ зышлыгъэхэм ащыщыгъэх Тэхъутэмыкъуае щыпсэуштыгъэхэ зэхъхъэгъусэхэу Шъэуапцлэкъо Илясрэ Аминэтрэ.

Мэкъумэщышлэ унэгъо лужъум сабыи 8 щаплугъ. Зэхъхъэгъусэхэм Тэхъутэмыкъое колхозэу Сталиным ыцлэ зыхъырэп лоф шашлэщтыгъ. Ялфыгъэхэр — Гъучыпс, Залихъан (нахъыбэр зэрэджэхэрэр Зур), Минхъан, Аслъанбэч, Разыет, Джамилэт, Махъмуд, Хъарыет.

Илясрэ Аминэтрэ плуныгъэм ылъэныкъоклэ зи къызтырагъэ-нагъэл, сьд лофшлэн ялэми, сабыймэ лофэу адашлэрэр апэрэ чыплэм щытыгъ. Яклэсэ сэнэхъатхэр къыхахынымклэ ны-тыхэр ялфыгъэмэ адэлэпыла-гъэх, ащыщ горэми сэнэхъатэу къыхихыгъэр зэблихъужыгъэп.

Игухэль гъуазэ фэхъугъ

Врач хъу шлоигъоу гухэль зешлым, Залихъан ятфэнэрэ классым исыгъ. Ос къэсыгъаклэр зышъо халат фыжыбзэр щыгъэу врачыр классым къычлэхэмэ пшээшъэжъыер ащ лъэшэу енэ-цыштыгъэ, изекълуаклэ, илофшлэ-клэ ыналэ атэтэу лъыплъэщтыгъэ, лэзэгъу уцмэ амэхэр ыгу рихыхэу зылуишэщтыгъэх. Вра-чым илэмэ-псымэхэр къыдыри-хъаклыштыгъэх, фызыригъэфэ-жыштыгъэх. Джащ тетэу врач сэнэхъатыр зэригъэгъотынэу гухэль пытэ ышлыгъ.

Кубанскэ мединститутым ия

5-рэ курс къызеухым, къуаджэу Гъобэкъуае агъагло лэзэн лофхэмклэ сэнаушгъэрэ къу-лайныгъэрэ нахъ куоу къылэклэ-хъанхэм пае. Шъхъэгъусэ къы-фэхъушты Афыпсыпэ клалэу Ацумыжъ Джэмалэ а уахътэм зоотехник шъхъалэу лоф ышлэ-щтыгъ.

Джэмалэ янэ, Долэтхъан, изакъоу Афыпсыпэ дэсыгъ, нью шъхъэзакъом къын ыхъуштыгъ — бэ тырамыгъашлэу зэхъхъэгъусэхэр ащ ыдэжъ къэкълэ-жыгъэх.

Зэгурылохэу нэбгырищыр зэдыщылагъ

Къуаджэм удэсэу, къулыкълу-шлэлэ улутэу улэжъэ-н-упсэу-ныр лэшлэхэп. Ар анахъэу зы-ушэтыгъэмэ Джэмалэрэ Зали-хъанрэ ащышых. Зы лъэны-къомклэ нысэм инасып къы-хыгъ — гоцэ дэгъу дэдэ илагъ.

Долэтхъан нью лухыгъ, бэмэ иакъыл анэсыщтыгъ. Ежъ ил-фыгъэ шъыпкъэм фыгъадэу ны-сэм фыщытыгъ: ыгъашлоштыгъ, фэгумэкълыштыгъ. Джэмалэ кол-хозэу Хъахъуратэм ыцлэклэ щытым изоотехник шъхъалагъ. Колхозым ибригадэ пэпчэ фер-

мэхэр адэтыгъ, Пэнэхэс фер-митлэ илагъ. Нэфшъагъом икыти чэт хъугъэу Джэмалэ къэкълэ-жыштыгъ.

Сымэджэщым медицинэмклэ апшъэрэ шлэныгъэ зилэу члэты-гъэр Залихъан арыгъэ. Лофшлэ-ныр ыухъу ядэжъ къэкълэжы-гъэми, зыгъэпсэфыгъо имыфэу бэрэ къыхэкълыгъ. Чэт хъугъэу нэмык чылэ сымаджэм дэжъ ащэуи хъугъэ. Гъогухэр етлэ гъогугъэх, куклэ зеклоштыгъэх. Кыныгъэми, цыфым лэпылэн фаеу ылытэщтыгъ.

Хъупхъэм ихъупхъапклэ егъоты

Уахътэу сыкъызтегушылэрэм Афыпсыпэ къоджэшхом сымэ-джэщ дэтыгъэп. Сымаджэр къарагъэуплэкълунэу Краснодар арагъащэщтыгъ. Илъэсипшым къыкълэу унэ фэтэритф зэбла-хъугъагъ. Сымэджэщ унэклэ ахэм уяджэнэу щытыгъэп. «Джы Тхъэмклэ шыкур, — ало Афып-сыпэ къоджэ зэхэт псэуплэм щыпсэурэмэ, — Афыпсыпэ клиникэ дэхэшхо, поликлини-кэ-сымэджэщ зэхэтыр дэтых». Ары, уахътэр лъыкълотагъ, зэ-хъоклыныгъэхэри къыздыхы-

гъэх, къуаджэмэ фелъдшер-ма-мыку пунктхэри адэтых.

Медицинэмклэ апшъэрэ шлэны-гъэ зилэу Афыпсыпэ сымэджэ-щым члэтыгъэр Ацумыжъ Залихъан закъу арыгъэ. Ар къыдалытти, сымэджэщым бзылфыгъэр врач шъхъалэу фашылгъагъ.

— Уисэнэхъатклэ лоф пшлэныр зы лъэныкълэу, о пшъхъэ закъо пай пшээдэкълыжъ зэрэпхырэр, ау коллективым урипэщэныр нэмык лоф, — ело Залихъан.

— Етлани убзылфыгъэу, унагъо уилэ зыхъуклэ нахъ къын мэхъу. Кыныбэ пэкълэклэ Залихъан. Хэбзэ лофыри, унэгъо лофыри зэрифэшъуашэу зэдигъэцэкла-гъэх. Шъхъэгъусэри игуащы шымылэжъхэ зэхъум, илэнатлэ ыгъэтлэлыжыжыгъагъ. Аужырэ илъэххэм участкэм кълэу уз-хэмклэ лэзэрэ врачэу щылэжъагъ. Мы уахътэм пенсием щыл. Бэ цыфэу къеуалэрэр, лэпылэгъу зэритырэр, упчлэжъэгъу зышлы-рэр. Залихъан лофшлэным иве-теран, СССР-м идонор гъэ-шлуагъэу, крайсоветым идепу-татэу илъэс пчъагъэрэ щытыгъ. Адыгэ Республикэм псауныгъэр къауухъумэгъэнымклэ изаслужен-нэ лофышл, медаль пчъагъэ, щыт-хъу тхылыхэр, шлухъафтынхэр къыратыгъэх.

ХЪУШТ Щэбан.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Шэпхъэ ыкIи нэмыкI правовой актхэм яхьылагъ» зыфилорэм ия 39-рэ статья зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым жьоныгъуакIэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Шэпхъэ ыкIи нэмыкI правовой актхэм яхьылагъ» зыфилорэм ия 39-рэ статья зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1998-рэ илъэсым чъэпыогъум и 9-м аштагъэу N 92-р зытетэу «Шэпхъэ ыкIи нэмыкI правовой актхэм яхьылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 1998, N 10; 2000, N 5. 11; 2003, N 1; 2005, N 6; 2011, N 11; 2012, N 6; 2014, N 2) ия 39-рэ статья

зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэнэу, я 5-рэ Iахьыр хэгъэ-хьогъэнэу ыкIи мыщ тетэу ар къэтыгъэнэу:

«5. Адыгэ Республикэм изаконхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм янэмыкI правовой актхэмрэ правовой къэбархэмкIэ официалнэ интернет-порталэу www.pravo.gov.ru зыфилорэм рагъахъэх. Адыгэ Республикэм изаконхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм янэмыкI правовой актхэмрэ заклатхэ нэуж мэфипшым къыклоцI правовой къэбархэмкIэ официалнэ интернет-порта-

лэу www.pravo.gov.ru зыфилорэм рагъахъэх.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официалнэу къызыхаутырэм щегъэжьагъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 2, 2014-рэ илъэс N 297

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «КIэлэцIыкIухэр зыплунэу зыштэхэрэм мазэ къэс ахъщэу аратыщтыр зыфэдизым ыкIи кIэлэцIыкIу пчъагъэу аштагъэм елытыгъэу ащ фэдэ унагъохэм фэгъэкIотэныгъэу афашIыхэрэм яхьылагъ» зыфилорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым жьоныгъуакIэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «КIэлэцIыкIухэр зыплунэу зыштэхэрэм мазэ къэс ахъщэу аратыщтыр зыфэдизым ыкIи кIэлэцIыкIу пчъагъэу аштагъэм елытыгъэу ащ фэдэ унагъохэм фэгъэкIотэныгъэу афашIыхэрэм яхьылагъ» зыфилорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1997-рэ илъэсым шэклогъум и 12-м аштагъэу N 56-р зытетэу «КIэлэцIыкIухэр зыплунэу зыштэхэрэм мазэ къэс ахъщэу аратыщтыр зыфэдизым ыкIи кIэлэцIыкIу пчъагъэу аштагъэм елытыгъэу ащ фэдэ унагъохэм фэгъэкIотэныгъэу афашIыхэрэм яхьылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 1997, N 11; 2000, N 5; 2001, N 8; 2004, N 10; 2009, N 12; 2010, N 8; 2013, N 7; 2014, N 2) мыщ фэдэ зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) Законом мыщ фэдэ шъхъэ фэшIыгъэнэу: «Сабыйхэр зыплунэу зыштэхэрэм мазэ къэс ахъщэу аратыщтыр зыфэдизым ыкIи кIэлэцIыкIу пчъагъэу аштагъэм елытыгъэу ащ фэдэ унагъохэм социалнэ Iэпылэгъоу арагъэгъотыштым яхьылагъ»; 2) пэублэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «Сабый ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыж кIэлэцIыкIухэмрэ зыплунэу зыштагъэхэм мазэ къэс ахъщэу Iэпылэгъоу зэраратырэ шыкIэр, джаш фэдэу кIэлэцIыкIу пчъагъэу аплунэу аштагъэм елытыгъэу

мыщ фэдэ унагъохэм социалнэ Iэпылэгъоу ягъэгъотыгъэнымкIэ амалэу зэрахъащхэр, мазэ къэс ахъщэу Iахътедзэу аратыщтыр зыфэдизыр мы ЗакономкIэ агъэнафэх.»;

3) я 2-рэ статья:

а) ия 1-рэ Iахъ хэт гущылэхэу «кIэлэцIыкIухэр зыплунэу зыштагъэхэм» зыфилорэр гущылэхэу «кIэлэцIыкIухэр зыплунэу зэратыгъэхэм» зыфилорэрэмкIэ зэблэхъугъэнэу;

б) я 2-рэ Iахьым кIуачIэ имылэжьэу лытэгъэнэу;

в) я 3-рэ Iахьыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3. КIэлэцIыкIухэр зыплунэу зыштагъэхэм мазэ къэс ахъщэу аратыщт гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэм а кIэлэцIыкIухэр очнэу ащеджэфэхэ, ахэм аныбжь илъэс 23-рэ охъуфэ нэс.»;

4) я 3-рэ статья:

а) ия 2-рэ Iахъ хэт гущылэхэу «аплунэу аштэгъэ кIэлэцIыкIур» зыфилорэр гущылэхэу «аплунэу аратыгъэ кIэлэцIыкIур» зыфилорэрэмкIэ зэблэхъугъэнэу;

б) я 3-рэ Iахьым хэт гущылэхэу «кIэлэцIыкIуитIумэ яхъоу аплунэу аштэгъэ кIэлэцIыкIу пэпчъ» зыфилорэр гущылэхэу «аплунэу аштэгъэ яцэнэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ кIэлэцIыкIу пэпчъ» зыфилорэрэмкIэ зэблэхъугъэнэу;

в) я 4-рэ Iахьым хэт гущылэхэу «а 1 — 3-рэ

Iахъхэр» зыфилорэрэр гущылэхэу «я 2— 3-рэ Iахъхэр» зыфилорэрэмкIэ зэблэхъугъэнэу;

5) я 4-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 4-рэ статья. КIэлэцIыкIухэр зыплунэу зыштэрэ унагъохэм социалнэ Iэпылэгъоу арагъэгъотырэр

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэрэ шыкIэм тетэу, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькы къыхагъэкIызэ, кIэлэцIыкIухэр зыплунэу зыштэрэ унагъохэм илъэс къэс кIэлэцIыкIу путевкэхэр ыкIи «Нымрэ кIэлэцIыкIухэмрэ» зыфилорэ путевкэхэр аратых.

2

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Социалнэ зээзгъыныгъэм тетэу къэралыгъо социалнэ Iэпылэгъоу зэрарагъэгъотырэ шыкIэм ия 7-рэ пункт зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Социалнэ зээзгъыныгъэм тетэу гъот макIэ зилэхэм къэралыгъо социалнэ Iэпылэгъоу ятыгъэным тегъэп-сыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешIы:

1. Социалнэ зээзгъыныгъэм тетэу къэралыгъо социалнэ Iэпылэгъоу зэрарагъэгъотырэ шыкIэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2014-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 17-м ышIыгъэ унашъоу N 59-р зытетэу «Социалнэ зээзгъыныгъэм тетэу къэра-

лыгъо социалнэ Iэпылэгъоу ягъэгъотыгъэным ехьылагъ» зыфилорэмкIэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2014, N 3) ия 7-рэ пункт мыщ фэдэ зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) апэрэ абзацым гущылэхэу «пстэумкIи зэхэу-бытагъэу» зыфилорэр хэгъэкIыжьыгъэнэу;

2) а 1-рэ подпунктыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1) сомэ 20000 — гъот макIэ зилэ унагъом (гъот макIэ зилэ цыф шъхъэзакъом) зэхэубытагъэу

хахъоу иIэмрэ гъот макIэ зилэ унагъор рыпсэунымкIэ ахъщэу анахъ макIэу агъэнэфэгъэмрэ процент 30-кIэ зэшъхъадэкIыхэ зыхьыкIэ».

2. Официалнэу къызыхаутырэ мэхьэм щегъэ-жьагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер министрэу КЪУМПИЯ Мурат

къ. Мыекъуапэ, жьоныгъуакIэм и 7, 2014-рэ илъэс N 110

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социалнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэлэ-фашIэу «Хэужьыныхъэгъэ жъэжьые уз зилэхэм Iэзаплэм зэрэкIощтхэ ахъщэр мазэ къэс ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцэкIэгъэным пае Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социалнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм къэралыгъо пшъэ-рылхэм ягъэцэкIэнкIэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгъо фэлэ-фашIэхэм язэхэщэнкIэ административнэ регламентхэмрэ къызэрэхэхырэ ыкIи зэ-раухэсырэ шыкIэм ехьылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 7) диштэу унашъо сэшIы:

1. Къэралыгъо фэлэ-фашIэу «Хэужьыныхъэгъэ жъэ-жьые уз зилэхэм Iэзаплэм зэрэкIощтхэ ахъщэр мазэ къэс ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцэкIэгъэным пае Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социалнэ хэхъоныгъэмрэкIэ

и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социалнэ хэхъоны-гъэмрэкIэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 19-м ышIыгъэ унашъоу N 112-р зытетымкIэ аухэсы-гъэм гуадзэм диштэу зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашъэ О.В. Дол-голенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социалнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм яофициалнэ Интернет-сайтрэ ари-гъэхьанэу;

— къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Со-ветскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакции,

зыплунэу зыштэрэ унагъоу сабынш ыкIи ащ ахъу-мазэ къэс къызыгъэуз официалнэу тетэу боу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо социалнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 19-м ышIыгъэ унашъоу N 112-р зытетымкIэ аухэсы-гъэм гуадзэм диштэу зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо социалнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официалнэу къызыхаутырэ нэуж мафи 10 зытэшIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, жьоныгъуакIэм и 29-рэ, 2014-рэ илъэс мэкъуогъум и 2, 2014-рэ илъэс N 300

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Патронатым ехылааг» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
2014-рз ильэсым жьоныгъуаклэм и 28-м ыштагъ

А 1-рз статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Патронатым ехылааг» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Патронатым ехылааг» зыфилоу N 107-р зытетэу 2007-рз ильэсым бэдзэогъум и 24-м кыдэклыгъэм мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

- 1) я 2-рз статья:
- а) я 3-рз пунктым хэт гуцылэхэу «патронатыр къафыхэзыхырэ учреждениехэм» зыфилохэрэм ачыплэклэ «патронатыр къафыхэзыхырэ организацием» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;
- б) я 5-рз пунктыр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:
- «5) ны-тыхэр зымилэжь е зышъхьарымытыжь клэлэцлыкыхэр зыплунэу зыштагъэхэм лофыгъоу зэшлуахыхэрэм ялытыгъэу ахъцэ гъэнэфагъэ араты, фэгъэклотэныгъэхэри афашых;»;
- в) я 7-рз пунктым хэт гуцылэхэу «патронатыр къафыхэзыхырэ учреждениехэм яактхэм» зыфилохэрэм ачыплэклэ «патронатыр къафыхэзыхырэ организацием иактхэм» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;
- г) я 8-рз пунктыр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:
- «8) гуцылэхэу «патронатыр къафыхэзыхырэ учреждениехэм» зыфилохэрэм ачыплэклэ «патронатыр къафыхэзыхырэ организацием ипшъэрылхэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;
- 2) я 3-рз статья:
- а) я 5-рз лахым хэт гуцылэхэу «патронатыр къафыхэзыхырэ учреждениехэм» зыфилохэрэм ачыплэклэ «патронатыр къафыхэзыхырэ организацием» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;
- б) я 7-рз лахым хэт гуцылэхэу «гъэсэнэгъэм

ыльэныкыоклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкклэ кыулыкъу» зыфилохэрэм ачыплэклэ «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкклэ кыулыкъоу гъэсэнэгъэм ыльэныкыоклэ лофхэм ягъэзеклон лофтхьабзэхэр зыгъэцаклэхэрэм» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

3) я 4-рз статья:

а) статья ыцлэ мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«Я 4-рз статья. Патронатыр къафыхэзыхырэ организацием ипшъэрылхэр»

б) а 1-рз абзацым хэт гуцылэхэу «патронатыр къафыхэзыхырэ учреждениехэм» зыфилохэрэм ачыплэклэ «патронатыр къафыхэзыхырэ организацием» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

в) я 3-рз пунктым хэт гуцылэхэу «медицэ-социальнэ ыкы психолог-педагогикэ» зыфилохэрэм ачыплэклэ «медицэ, социальнэ, психолог ыкы педагогикэ» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм.

г) я 7-рз пунктым хэт гуцылэхэу «клэлэцлыкы ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэмрэ» зыфилохэрэм ачыплэклэ гуцылэхэу «клэлэцлыкы ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэмрэ зыплунэу зыштэгъэ унагъохэм ыкы клэлэплухэм» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

д) я 8-рз пунктым хэт гуцылэхэу «клэлэцлыкы ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэмрэ» зыфилохэрэм ачыплэклэ гуцылэхэу «клэлэцлыкы ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэмрэ зыплунэу зыштэгъэ унагъохэм ыкы клэлэплухэм» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

е) я 11-рз пунктым хэт гуцылэхэу «клэлэцлыкы ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэмрэ»

зыфилохэрэм ачыплэклэ гуцылэхэу «клэлэцлыкы ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэмрэ зыплунэу зыштэгъэ унагъохэм ыкы клэлэплухэм» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм, джащ фэдэу «сэнэхьат гъэсэнэгъэ» зыфилохэрэм ачыплэклэ «сэнэхьат ыкы апшъэрэ гъэсэнэгъэ» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

4) я 5-рз статья мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«Я 5-рз статья. Унагъохэм аплунэу аратыгъэ клэлэцлыкыхэм ялыгъын»

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ыухэсыгъэ шапхъэхэм атетэу унагъохэм аплунэу аратыгъэ клэлэцлыкыхэм цыгъынхэр, цуакъэхэр араты.

2. Клэлэцлыкыхэр зыплурэ унагъохэм мазэ къэс сомэ мини 4 араты.

3. Ащ фэдэ клэлэцлыкыр зы мазэ имыкыоу унагъом исыгъэ хъумэ, мэфэ пчъагъэм тельтагъэу а унагъом ахъцэ ратыжы.

4. Мы статья ия 2-рз лахь кыдилытэрэ ахъцэм инфляцием тегъэпсыхьагъэу ильэс къэс зэхьоклыныгъэ фэхъу.»

Я 2-рз статья. Мы Законом кыучлэ илэ зыхъу-рэр

Официальнэу кызыхаутырэу ыуж мэфи 10 зытешлэклэ мы Законом кыучлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэкьюогум и 2, 2014-рз ильэс
N 304

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Ыпклэ хэмылэу юридическэ лэпылэгъу зэратышт цыфхэм ыкы очылхэм а фытыныгъэр зэралэр къэзыушыхьатырэ тхылъым ия 3-рз пункт зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 324-р зытетэу «Урысые Федерацием ыпклэ хэмылэу юридическэ лэпылэгъу щытыгъэным ехылааг» зыфилоу 2011-рз ильэсым шэклогъум и 21-м кыдэклыгъэм диштэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешлы:**

1. Ыпклэ хэмылэу юридическэ лэпылэгъу зэратышт цыфхэм ыкы очылхэм а фытыныгъэр зэралэр къэзыушыхьатырэ тхылъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 233-р зыте-

тэу 2013-рз ильэсым чъэпыогъум и 11-м аштагъэмклэ ухэсыгъэ хъугъэм ия 3-рз пункт мы кыкылэпкылорэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) апэрэ абзацым гуцылэхэу «Урысые Федерацием лофшлэнымклэ и Лыхъужъ» зыфилохэрэр хэгъэхьогъэнхэм;

2) а 1-рз ыкы я 2-рз абзацхэм ахэт гуцылэхэу «Социалистическэ лофшлакэм и Лыхъужъ» зыфилохэрэм ауж гуцылэхэу «Урысые Федерацием

лофшлэнымклэ и Лыхъужъ» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм ыуж мы унашъом кыучлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
мэкьюогум и 4, 2014-рз ильэс
N 130

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ и Министерствэ иунашъоу N 1165-р зытетэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ и Министерствэ лоф шызышлэрэ къэралыгъо кыулыкъушлэхэм япшъэрылхэр зэрагъэцаклэрэмклэ ыкы ахэм къахэтэдждэрэ зэмызэгъыныгъэхэр зэшлохыгъэнхэмклэ комисиим ехылэгъэ Положениер ухэсыгъэным ехылааг» зыфилоу 2013-рз ильэсым тыгъэгъазэм и 4-м аштагъэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Джырэклэ кыучлэ зилэ хэбзэгъэуцугъэм диштэным пае **унашъо сэшлы:**

1. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ и Министерствэ иунашъоу N 1165-р зытетэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ и Министерствэ лоф шызышлэрэ къэралыгъо кыулыкъушлэхэм япшъэрылхэр зэрагъэцаклэрэмклэ ыкы ахэм къахэтэдждэрэ зэмызэгъыныгъэхэр зэшлохыгъэнхэмклэ комисиим ехылэгъэ Положениер ухэсыгъэным ехылааг» зыфилоу 2013-рз ильэсым тыгъэгъазэм и 4-м аштагъэм мы кыкылэпкылорэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) Положением игуадзэу N 1-м ия 7-рз пункт хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм и Президент-рз Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет-рз я Администрацие» зыфилохэрэм ачыплэклэ гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм и Лышъхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм.

2) Положением игуадзэу N 1-м ия 21-рз пункт мыщ тетэу клэу тхыгъэнхэм:

«1) лофшлэным епхыгъэ зэзэгъыныгъэу зэдашыгъэм тетэу мазэм сомэ мини 100-м ехъу зытефэрэ лофшлэн

а организацием щигъэцэклэнэу кыкылэпкылэу цыфым а организацием къэралыгъо кыулыкъушлэу лутыгъэм ипшъэрылхэм ащыщхэр дигъэцэклэнхэм зэрэхъурэм кыыхэклэу ащ фэдэ амал етыгъэнхэм.

2) лофшлэным епхыгъэ зэзэгъыныгъэу зэдашыгъэм тетэу мазэм сомэ мини 100-м ехъу зытефэрэ лофшлэн а организацием щигъэцэклэнэу кыкылэпкылэу цыфым а организацием къэралыгъо кыулыкъушлэу лутыгъэм ипшъэрылхэм ащыщхэр дигъэцэклэнхэм зэрэхъурэм кыыхэклэу ащ фэдэ амал ратын зерамылэкы-щтым ехылэгъэ тхылъыр лэклагъэхьанэу.»

3) Положением ия 19-рз пункт мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«19. Положением ия 13-рз пункт зигугъу кышылэрэ лофыгъом зэрэхэппагъэхэм икылуххэм атегъэпсы-хьагъэу комисиим мы унашъохэм ащыщ ештэ:

1) къэралыгъо кыулыкъушлэм фэгъэхьыгъэ къэбарэу къалэклэхьагъэр Адыгэ Республикэм и Лышъхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие щылэжъэшт къэралыгъо кыулыкъушлэм лофтхьабзэхэр ыгъэцэклэнхэ зэрильэ-кыщтым тегъэпсыхьагъэу шыпкыагъэ хэлъэу ыкы икыоу щыт зыхъуклэ;

2) къэралыгъо кыулыкъушлэм фэгъэхьыгъэ къэбарэу къалэклэхьагъэр Адыгэ Республикэм и Лышъхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие щылэжъэшт къэралыгъо кыулыкъушлэм лофтхьабзэхэр ыгъэцэклэнхэ зэрильэ-кыщтым тегъэпсыхьагъэу шыпкыагъэ хэмылэу ыкы икыоу щымыт зыхъуклэ комисиим министерствэм ипащэ игъоу фелъэгъу пшъэдэклыжъ гъэнэфагъэ а кыулыкъушлэм ригъэхьанэу.»

2. Республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим», джащ фэдэу Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ и Министерствэ ыкы Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкклэ кыулыкъухэм яофициаль-нэ сайт мы унашъор къарагъэхьанэу.

3. Урысые Федерацием юстициемклэ и Министрствэ и Гъэлорышлэпэу Адыгэ Республикэм щылэм мы унашъор лэклагъэхьанэу.

4. Кызыхаутырэу ыуж мэфи 10 зытешлэклэ мы унашъом кыучлэ илэ мэхъу.

Министрэу МЭРЭТЫКЪО Руستم.

къ. Мыекъуапэ,
жьоныгъуаклэм и 6, 2014-рз ильэс
N 385

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

Къытхэтэу, ымакъэ зэхэтхэу къызы-щыдгъэхуэу, Урысыемрэ Къэбэртэе-Бэлыкъарымрэ язаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие къызыфагъэшъошагъэу, тхаклоу, драматургэу Мурэтэ Чэпай тыкытегушылэ.

Янэрэ ятэрэ, ихэку гупсэ шулъэгъоу афырилагъэр ит-ворчествэ къышилотэн ылъэкыгъ. Шылыныгъэм хилъа-гъорэр зэфихысыжъэ, зэгъэшэнэу ышыхэрэм цыфыр апы. Ыбзэ гурылогъошлугъ, ытхыгъэхэм сы-дигъо уаджагъэми, жъы хуэхэрэп. Искусствэм куоу ухищэныр къызэрэдэхуштыгъэ амалхэм зафэбгъасэ пшоигъоу охуэ...

Драматургым ыубыштыгъэ Іэш-хэтетхэм спектаклэм осэ ин зэрэфашыгъэр тигуапэ.

Ныбджэгъухэр

Мурэтэ Чэпай ныбджэгъоу ила-гъэхэм уамызэщэу уадэлу пшо-игъоу къыхэкы. Джырэблагъэ Даур Руслъан Мурэтэ Чэпай ятэ зыщыфэхыгъэ чыплэм шылагъ. Шъачэ пэмычыжъэу саугъэтэу шытым къушхъэ гъогухэмкІэ еклуи, ныбджэгъум ыцІэкІэ къэгъа-гъэр саугъэтым кІэпырильхыагъ.

Артист, драматург цІэрылор къытхэтэгъэмэ, мы мафэхэм ыныбжэ илъэс 75-рэ хуштыгъэ. Илахылхэм, иблагъэхэм, ныб-джэгъухэм имэфэкІ зэрэдагыш-штыгъэм тичыхъэ тель. Къуаджэу къызыщыхугъэм, Кошхъаблэ зэхыхъэхэр ашашынхэу загъэ-хъазыры, Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцІэкІэ шытым бжы-хэм ыкІэхэм адэжэ пчыхъэзэ-хахъэу шыкІоштыр Ч. Муратэм фэгъэхыгъэшт. Адыгэ Респу-бликэм итхаклохэм я Союз Іоф-тхъабзэхэм чанэу ахэлэжъэшт. Чэпай сэмэркъэуэу къызэрило-штыгъэу, ыцІэ къыгъэшпыпкъэ-жыным пылыгъ, ар къыдэхъ-угъэу тлътэтээ, ипчыхъэзэхыхъ-хэм тажэ.

Сурэтхэм арытхэр: **Мурэтэ Чэпай; спектаклэу «Шъузабэ-хэр» артистхэм къашы.**

ИнэплъэгъукІи, ымакъэкІи къэтэшІэжъы

гъуштыгъэх. КІэлэцыкІугъэми, бзыльфыгъэхэм ягумэкІ зехишІэ-штыгъ, кыныр адилэты шлоигуагъ. Ар къыдэхуэу тэлытэ.

Спектаклэу «Шъузабэхэр» Мыекъуапэ, Адыгеим икыуаджэ-хэм къацагъэлыагъоу зэп къы-зэрэхэкыгъэр. Артистхэм тыргъу-сэу гъогу тытэхэмэ, ярольхэм ахэхъанхэр къяхыльэкІэу та-рихылылэштыгъ. СабыитІу-шы зилэ бзыльфыгъэу зишхъэгъусэ заом шыфэхыгъэм, унагъо ихъанэу игъо имыфэгъэ пшъашъэм, сапэр ящы-гынхэм къахэутысыкІэу Іоф зы-шІэрэ шъузабэхэм, сэкъат хуэгъэ хуульфыгъэм ачылпІэ уитэу къып-щыхуэу ролыр къэпшыныр зэ-рэмылэшІэхыр тэшІэ.

Драматургым игухэлъхэр нахъ къызыщыплъыІэсыхэрэр спектак-лэм уепллызэ, залым чІэсхэм анэгъу укІэплъэнэу игъо узифэкІэ ары — ахэри мэгъых, нэпсыр зэралъэкІэхыжыныу игъо ифэ-хэрэп... Зыхъэ Заурбый икІэрыкІэу «Шъузабэхэр» зэригъэуцужыгъэм ишлуагъэкІэ Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцІэкІэ шытым иар-

тистхэм ятворческэ амалхэм хэл-шыкІэу ахэхуагъэу тэлъытэ. Ордэн Фатимэ, Нэхэе Мэрджа-нэт, Хъакъуй Андзаур, нэмыкІ артистхэм тигушылэ афэгъэхыгъ.

«ІэнатІэм игъэрхэм»
якъежъапІ

Адыгеим куль-турэмкІэ и Ми-нистерствэ Ч. Му-ратэм Іоф шишІэ-зэ, шылыныгъэм хильэгъуагъэр ыт-хыгъ, режиссерэу Нэгъой Инвер те-атрэм спектаклэр шигъэуцугъ. Гъэ-шІэгъоным нахъ гъэшІэгъоныжыр ІэнатІэхэм алухэу Іоф зышІэшты-гъэхэм спектак-лэм зыкъыща-шызэ, ягукъэ-кІыжхэр къао-тэжъэу къызэ-рэхэкырэр ары.

САМБО

Игушлуагъо дагошчы

Урысыем самбэмкІэ ишІэжэ турнирэу Пэнэгъо Казбек фэгъэхыгъэр Къэбэртэе-Бэлыкъарым икыалэу Тэрч шыкІуагъ. Адыгэ Республикэм ибэнэкІо 23-рэ зэлукІэгъумэ ахэлэжъагъ. Адыгеим спортсменхэм хагъэунэфыкІырэ чыплІ 7 алырэгъум къышчыдахыгъ.

Я 17-рэ зэлукІэгъухэм Урысыем ишъолъыри 10-мэ къарыкІыгъэ спортсменхэр ахэлэжъагъэх. Москва, Мыекъуапэ, Налшык, нэмыкІхэм ябэнэкІохэу апэрэ чыплІхэр къыдэзыыхэрэм «Урысыем спортымкІэ имастер» зыфилорэ шытхуэцІэр афаусынэу зэрэщы-тым къыпкъырыкІэу зэнэкъокъум имэхъанэ зыкъызэ-рилэтырэр зэхэщакІохэм сыдигъуи къыдалытэ.

Европэм самбэмкІэ ичемпио-нэу, Урысыем изаслуженнэ тре-нерэу, дунэе лъэгаплэ зилэ су-дьяу Хъэпэе Хъамидэ къош рес-публикэм шыкІорэ зэлукІэгъухэм арагъэблагъэ. Апэрэ шІэжэ тур-нырым исудьяу Хъ. Хъэпаир шы-тыгъ. Ащ къызэрэтилуагъэу, Пэ-нэгъо Казбек игъонэмысэу дунаим ехыжыгъ. Тэрч районым иныб-жыкІэхэр самбэм фиғасэщыт-гъэх, ныбжыкІэхэм плуныгъэ дэгъу аритыным пылыгъ. Тренер Іэп-Іасэм ишлушлагъэ агъэлаплэ. Уры-сыем ишъолъырхэм къарыкІыхэрэр зэлукІэгъухэм нэлъасэ, ныбджэ-гушлу ащызэфэхъух.

Тиреспубликэ ибэнэкІохэм къатегушылэзэ, Урысыемрэ Ады-геимрэ язаслуженнэ тренерэу Хъот Юныс изэфэхысыжъхэм къахигъэщыгъэм тигъэгушлуагъ. Тиспортсменхэм ухъазырыныгъэ дэгъу зэлукІэгъухэм къацагъэлъэ-гуагъ.

Мыекъопэ къэралыгъо техно-логическэ университетым исту-дентэу Мудрэнэ Казбек кило-грамм 82-м нэс къэзыщэчырэ-мэ якуп шыбэнагъ. Апэрэ чыплІэр къызэрэщыдихыгъэм дакІоу, Уры-сыем спортымкІэ имастер хуэгъэ.

К. Мудранэм иапэрэ тренерхэу Мэрэтыкыо Шамсэтрэ Мэрэтыкыо Сахидэрэ, джырэ уахътэ кІалэр зыгъасэхэу Хъэпэе Арамбыйрэ Хъэпэе Хъамидэрэ тафэгъушІо.

Мудрэнэ Казбек илахылхэм, иныбджэгъухэм гушылэ фабэхэр къыфалуагъэх. Хэгъэгу зэнэкъо-къухэм мыгъэ ахэлэжъэнэу зегъэ-хъазыры, имедальхэм ахигъэхъо-нэу фэтэлэ.

Тэрч шыкІогъэ шІэжэ турни-рым Абэдзэ Ислъам, кг 100, апэрэ чыплІэр къышчыдихыгъ. Мы купым Абый Адам ятІонэрэ, Пэнэшъу Андзаур ящэнэрэ чы-плІэхэр къышцахыгъэх. Абэдзэ Ислъам Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр къылухыгъ, Адыгэ къэралыгъо уни-верситетым физкультурэмрэ дзю-домрэкІэ и Институт щеджэ.

Евзэ Ренат, кг 100-м къехъу, ятІонэрэ чыплІэр къыхыгъ. Къай-тыкыо Темран, кг 52-рэ, Нэшъуко Байзэт, кг 57-рэ, Нэджыкыо Бислъан, кг 74-рэ, ящэнэрэ чы-плІэхэр къафагъэшъошагъэх.

Сурэтым итхэр: **Урысыем спортымкІэ имастер хуэгъэ Муд-рэнэ Казбек иныбджэгъухэр, тренерхэр къыфэгъушІох.**

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэр
ыкІи къыдэзы-
гъэкІырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащы-псэурэ тильэп-къэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамал-хэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер
зыхъышІэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъаІэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретарыр:

52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплІэ гъэІоры-
шІапІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр

4000

Индексхэр

52161

52162

Зак. 1889

Хэутыным

узшыкІэтхэнэу шыт

уахътэр

Сыхъатыр 18.00

ЗышыкІэтхэгъэхэ

уахътэр

Сыхъатыр 18.00

Редактор

шъхъаІэр

Дэргэ Тимур

Редактор

шъхъаІэм

иапэрэ гуадзэр

МэщІэкыо

Саид

ПшъэдэкІыжъ

зыхырэ

секретарыр

НэпшІэкъуй

Заур